PUBLIZITATEA

Inor Ez Da Ilegala proiektuko irabazien erdia, Mbolo Moye Doole plataformako manteroen erresistentzia kutxara

Pello Lizarralderen 'Argiantza', edo nola utzi zion zinemak paradisu izateari

Pello Lizarraldek *Argiantza* nobela aurkeztu du asteazken honetan. Erein argitaletxearekin kaleratu duen nobela berriko protagonista Ramon Beitia da, 80ko hamarkadaren hasieran hainbat zine areto kudeatzen zituen gerentea. Urte haietan zinemak jasan zituen aldaketen eskutik, gainbehera datorren mundu baten lekukotza eskaintzen du liburuak.

GORKA BEREZIARTUA MITXELENA @gorka_bm 2020ko ekainaren 10a

Pello Lizarralde idazlea (argazkia: Erein).

Donostian aurkeztu du *Argiantza* Lizarraldek, baina COVID-19aren pandemiari aurre egiteko segurtasun neurriak direla-eta, *streaming* bidez jarraitu behar izan ditu prentsak liburu berriaz eman dituen azalpenak, azken asteetan aurkezten ari diren liburu gehienekin gertatzen ari den bezala.

Berezitasun hori izan du agerraldiak eta beste berezitasun bat ere badu liburuak: 1982ko irailean kokatua dago, alegia, urte zehatz batean eta ongi zedarritutako testuinguru batean. Ez da oso ohikoa hori Lizarralderen literaturan, datei eta datuei baino, eszenei, giroei eta esan gabekoei emanagoa den idazkera baita Zumarragan jaiotako idazle iruindarrarena.

1982an hainbat zine areto kudeatzen dituen Ramon Beitia da nobelako protagonista: pantaila handia galera ekonomikoak edukitzen hasia da ordurako eta Beitiak ikuskatze lanei ekingo die. Ondoren, egoeraren gordina esplikatu beharko dio aitaren eskutik jasotako negozioaren jabe egin den nagusi gazteari. Egun gutxitan gertatzen den istorioa harilkatu du Lizarraldek 88 orrialdeko nobela honetan, zeinean herrietako aretoak eta bertan lan egiten zuten pertsonak agertzen diren, idazlearengan hain bereizgarria den estiloarekin marraztuta.

Bideoak hautsi zuen pantaila handia

Lizarraldek esplikatu duenez, beti miretsi izan ditu zerbait gertatu eta berehala gertakariaren zergatiak esplikatzeko gai izan diren pertsonak, baita beren bizitzaren denbora asko iragana ikertzen pasa dutenak ere. “Beti falta izan zait tankera horretako analisiak egiteko gaitasuna”, azaldu du idazleak.

1982an bazekien non bizi zen, zer zeukan inguruan. “Baina nondik gentozen jakin arren, ni ez nintzen inoiz gai izan nora gindoazen jakiteko”. Oroitzapen baten bidez esplikatu du nola ez zituen aurreikusi, adibidez, asmakizun berriek zineman eragingo zituzten ondorioak: “1980ko neguan zinema aldizkari frantsesak erosten zituen lagun batek bideoaz hitz egin zidan. Elkarri begiratu genion irribarrez, sinetsi ezinda”.

Zinema da liburu hau zeharkatzen duen eszenografia; nobela osoa laburbil dezakeen aditza berriz, “galdu”, bi eratara jokatua, egilearen arabera: batetik, sei eguneko bidaia egin behar duen pertsonaiaren noraeza dago; bestetik, gainbehera datorren mundu bat eta horren eskutik galtzen ari den guztia. “Latza da inguratzen zaituen munduaren agonia ikustea eta datorren horretan zure arrastoa geratuko ote den ez jakitea”, esplikatu du Lizarraldek.

Nostalgiarik gabe

“Oraina jasanezina egiten zaionari, oroitzapenak etorri egiten zaizkio”, gaineratu du, betiere argi utziz ez duela “nostalgiaren hilerria” bisitatu nahi izan liburu honekin: “Alferrikakoa litzateke urrun haietan gertaturikoak edertzen hastea. Ez gatoz paradisutik, ez dugu harro egoteko moduko herentziarik utziko”. Bere belaunaldiko asko liluratu zituen espejismoak aipatu ditu, bizi izan zuten sukarra eta bitartean batzuek erregimen berrian bilatu zuten lekua.

“Noiz hasi ziren gauzak aldatzen? Bideoaren etorrera seinale bat da”, esplikatu du. Haustura bat ekarri zuen, gero etorri ziren beste batzuk eta gaurko “amildegi hau”, idazlearen esanetan. “Asko galdu zen orduan eta orain galdutakoarekin bizitzen ikasi dugu”.

2016an argitaratu zuen aurreko nobela Pello Lizarraldek (*Elur bustia*, Erein) eta horren harira ARGIAk egin zion elkarrizketan adierazi zuen ez dela asko fidatzen liburu oso desberdinak idazten dituzten idazleekin. Ibilbide luzeko idazle baten hitzak dira: 1978an publikatu zuen lehenbiziko erreferentzia, *Hilargiaren hotzikarak* (Ustela saila) poema liburua. 2002an argitaratutako *Larrepetit* (Erein) nobelari esker Euskadi Saria irabazi zuen.

Literatur kritikariek sarritan nabarmendu dituzte bere idazkerak irakurlearengan eragiten dituen sentsazioak. Horien artean, ikusmenarekin loturikoak azpimarratu zituen Javier Rojok *Larrepetit*-i buruz idatzitako artikuluan. Honako esaldiarekin amaitu zen kritika hura: “Lizarralderena literatura zinematografikoa ere badela esan daiteke”. *Argiantza*-ko pertsonaien giroa aspalditik suma zitekeen, beraz, idazlearen estiloan.

ARGIAn egiten dugun **kazetaritza independenteak** bultzada merezi duela uste duzu?

Informazio askea lantzen dugu ARGIAn, langileok gara proiektuaren jabeak eta gure informazioen atzean ez duzu sekula multinazionalik, bankurik edo alderdi politikorik topatuko. Gure ustez, burujabetza guztien oinarrian dago informazio burujabetza, ezagutzen dugunaren gainean pentsatzen eta erabakitzen dugu. Horregatik diogu kazetaritza independentea dela demokraziaren oinarrietako bat.

Aldizkaria paperean etxean edo e-postan PDFan jaso nahi duzu? Pozik hartuko zaitugu ARGIAko komunitatean. ARGIAkoa izateko, nahi eta ahal duzun ekarpena egin dezakezu, eta bueltan egoki ikusten duzuna eskatu. Indartu dezagun indartzen gaituena!

EGIN ARGIAKOA

Kanal hauetan artxibatua: Euskal literatura | Zinema | Zumarraga | Iruñea

PUBLIZITATEA

Inor Ez Da Ilegala proiektuko irabazien erdia, Mbolo Moye Doole plataformako manteroen erresistentzia kutxara.

Inor Ez Da Ilegala proiektuko produktuak ARGIAren Azokan eskuragarri

AZKENAK

Ba al zenekien hainbat zuhaitzek ekainean galtzen dituztela hostoak?

NEREA ARANBURU
"Gazteleraz jaso dugu umore pila bat urte pila batez, euskaraz gabezi bat egon da"

ALEKA ELKARTEA
Ehun hazi barietate baino gehiago merkaturatu ditu Aleka elkarteak

'Hezkuntzan librezale: zerbitzu publikoa, kode publikoa' topaketak, streaming bitartez

COVID-19aren biktimak munduan orain arte: 419.020 hildako, 7.458.921 kutsatu, 3.778.218 sendatu

Argia
24,882 likes
Like Page | Share
Be the first of your friends to like this

EGILEA

GORKA BEREZIARTUA MITXELENA
@gorka_bm

ARGIA BULETINA
Egunaren laburpena zure e-postan

IDATZI ZURE E-POSTA
EMAN IZENA
Pribatutasun politika irakurri dut eta onartzen dut

Euskal literatura kanaletik interesatuko zaizu...

2020-06-14 | Aritz Galarraga

Duin harro solemne

Koldo Izagirreren literatura lotu izan da portuarekin (+1, haren bibliografia begiratzea besterik ez dago), politikarekin (0, literatura guztia ez al da politikoa, are politikotik ezer ez duela ematen duena ere?), zailtasunarekin (-1, errazkerian ez ote den erortzen gaur egungo literaturaren zati handi bat). Beste lotura posible bat litzateke pertsonaiena, gogoangarriak sortu baititu ez gutxi: Metxa esaten dioten agirretarragandik, Lorea Gernika andrazkoaganaino.

Germinal! honetara Michele... [+]

2020-06-07 | Xabier Etxaniz Erle

Disfrutatu, jolastu, ikasi

Han goian, hodeien gainean, isil-isil dago dena. Glaziarraren kirrinka baino ez da entzuten. Untxi Txiki uretatik gertu jolasean ari da, pozik. ‘Lagundu!’, oihukatu du bat-batean. ‘Peter! Bob! Ahatetxo badoa!’. Anaiek di-da jauzi egin dute txalupara. ‘Bizkor! Harrapa dezagun betirako desagertu baino lehen!’”. Hauxe dugu *Ibaian behera* liburu honen hasiera, bizia, abenturari bidea emanez… baina irakurleak liburua irekitzean Untxi Txiki eta anaien... [+]

2020-06-04 | ARGIA

Bixente Serrano Izko idazle eta historialaria hil da 72 urterekin

Koldo Martinez Geroa Baiko senatariak jakinarazi duenez, Bixente Serrano Izko hil egin da. Itza udalerriko Saratsan jaioa, Serrano gaztetatik inplikatu zen Frankismoaren aurkako borrokan eta figura inportantea izan da Nafarroako euskaltzaleen artean.

2020-05-10 | Aritz Galarraga

Ama bakarrik ez

Euri asko egin du, aldaketa klimatikoa gorabehera, *Zergatik panpox* aitzindari hartatik (Arantxa Urretabizkaia, 1979) *Amek ez dute* goratu honetara (Katixa Agirre, 2018). 40 urte. Baina amatasunarena da gai bat zeharkatu duena alderik alde euskarazko literatura garaikidea. Eta ez dena agortu, inondik inora, ez modaz pasa; Agirreren azken eleberriaren arrakasta, bertako nahiz kanpokoa, horren adibide. Nago, gainera, literaturak amatasunaren errepresentazio gertukoago, konplexuago, askotarikoago... [+]

2020-05-04 | Hainbat egile*

Gure oroitzapenak

MULTIMEDIA - FILM LABURRA

Joseba Sarrionandia euskal idazlea da. 1980an etakidea izateagatik torturatu eta preso sartu zuten. Bost urte geroago, kartzelatik ihes egin zuen bozgoraile batean ezkutatuta. Geroztik, ipuin, nobela, poema eta saiakera liburu asko idatzi du erbestetik.

Joseba Sarrionandiaren unibertso literarioan murgildurik, hamabi zinegilek sortutako film kolektiboa dugu Gure oroitzapenak. Autoreak, poemetatik eta ipuinetatik abiatzen dira haren aurpegi poliedrikoa eraikitzeko.

Maialen Sarasua, Maider... [+]

2020-04-09 | ARGIA

Euskal editoreek sektorearen ataka larriaz ohartarazi dute

Euskal Editoreen Elkarteak, Euskadiko Editoreen Elkarteak eta Euskadiko Liburu Ganbarak txostena egin dute, koronabirusaren krisiak liburugintzari ekarriko dizkion kalte larriak azpimarratuz. Salmentek %20ko beherakada izatea aurreikusten dute. Lakuako Kultura Sailari sektorea eta euskarazko produkzioa babesteko proposamen sorta luzatu diote.

2020-04-01 | Xaloa Telebista

Oteiza batetik bestera

MULTIMEDIA - SOLASALDIA

Hizlariak, Bernardo Atxaga eta Oskar Alegria, idazlea bata, zinemagilea bestea. Oteiza dute abiapuntu eta helmuga ibilera zirkular honek, geltoki direlarik Gabriel Arestiren poemak eta artistaren beraren filmak. Oteiza laburtezina.

2020-03-18

Miñan - Dapa 09

MULTIMEDIA - DAPA

Miñan argitaratu eta hiru hilabete geroago, Amets Arzallusek Ibrahima Balderengana Madrilera egindako bisita bat du oinarri ikus-entzunezko honek. Ibrahima Balderen egunerokoa azaldu eta, bide batez, liburuaren nondik norakoez, ahozko literaturaz eta migranteen aferaz hausnartzen da bertan.

Ibrahima Balde Gineako Konakryn jaio zen 1994an. Kamioi gidari izateko aprendiz ibili zen hiru edo lau urtez. Egun batean amak deitu zion arte: anaia txikia falta zen etxean. Eta haren bila abiatu... [+]

2020-03-02 | Maria Ortega Zubiate

"Asel terrorista? Mesedez!" kanpaina abiatu dute

Euskal Idazleen Elkarteak eta Euskal Pen Klubak Asel Luzarragaren kasua epaitegira eraman ahal izateko kanpaina abiatu dute. Kanpainaren helburua dirua batzea da, izan ere, elkarteek azaldu bezala, Aselen absoluzioa da prozedura judizialetik atera dezaketen ondorio “onargarri” bakarra.

2020-02-23 | Gorka Erostarbe Leunda

HIRU ELKARRIZKETA ANJEL LERTXUNDIREKIN JOAN-ETORRIAN

"Oso garrantzitsua da gure gauzez ariko diren liburuak idaztea"

Eguna guztiz argitu da Getarian; frontoi irekian ez da inor ari jolasean oraindik. Kaioak entzuten dira. Bederatzietako kanpaiak jotzear dira. Itzulerako urratsa abiatu dugu; pauso lasaiagoan goaz, giro epeltzen hasiak eta gai libreagoan aritzeko aukerak hartaratuta.

2020-02-23 | Gorka Erostarbe Leunda

ANJEL LERTXUNDI, IDAZLEA

"Buru pentsalariak falta dira hor goian, euskaratik pentsatuko dutenak"

Egunero egiten du Zarauztik Getarirako joan-etorria. Goizean goiz eta oinez, pauso azkarrean. Ibilian-ibilian, 25 urtetik gorako ohitura du hori. Ibilian-ibilian, ez horren pauso azkarrean, baina bai konstantean, mende erdiko ibilia egin du literaturan, *Hunik arrats artean* (1970) lehen lana plazaratu zuenetik. Itzulpengintzari buruzko saiakera metaliterarioa du azken alea, *Itzuliz usu begiak* (Alberdania), iazko udazkenean argitaratua. Begiak atzerantz apenas itzuli gabe egin dugu bere eguneroko... [+]

2020-02-22 | Gorka Erostarbe Leunda

ANJEL LERTXUNDI, IDAZLEA

"Ñabardurarik gabe baldarkeriari zabaltzen zaizkio ateak"

Zarauzko (Gipuzkoa) kaleak hutsik dira. Herriak itxura fantasmagorikoa du orduotan. Goizeko seiak eta erdi dira eta hotz egiten du. Urtarrileko goiz grisa da. Itsasoa bizi dago, baina ez haserre. Hura entzuten da soilik. Pauso azkarrean eta burua txano beltzez estalita iritsi da Narros jauregiaren parera; malekoitik hasi dugu bidea. Ilun da oraindik. Anjel Lertxundiren (Orio, Gipuzkoa, 1948) hitzek argituko dute bidea, ordea. Hiru zati izan ditu elkarrizketa-txangoak. Zarauztik Getariarakoan... [+]

2020-02-16 | Gorka Bereziartua Mitxelena

BERNARDO ATXAGA

"5.000 irakurle tinkorekin mundua mugituko genuke"

Etxeak eta hilobiak izango da Bernardo Atxagak argitaratuko duen azken nobela. Horrela iragarri zuen aurkezpenean eta, behin bere ibilbideko fase berri batean sartuta, azken liburuaz gain aurretik egindakoaz eta aurrerantzean egiteko daukanaz ere aritu gara elkarrizketa honetan.

2020-02-13 | Azpeitiko Kulturaz Kooperatiba

Iñigo Astizi elkarrizketa - Dapa 06

MULTIMEDIA - DAPA

Iñigo Astiz Iruñean jaio zen 1985ean. Idazlea eta Berria egunkariko kazetaria da. 'Baita hondakinak ere' eta 'Analfabetoa' poesia bildumak idatzi ditu. Sylvia Plathen poema antologia bat euskaratu zuen eta beste zenbait kazetarirekin batera 'Ez duzu abusatuko. Pederastia kasuak Euskal Herriko elizan' liburua argitaratu zuen. 'Joemak eta Polasak' haurrentzako poesia liburu ilustratua argitaratu berri du Maite Mutuberriarekin batera. Dapa, Azpeitiko... [+]

2020-01-28 | Imanol Epelde

Joan Tartas. Hontsa hiltzeko bidia.

2020-01-26 | Z. Oleaga

RUBEN SÁNCHEZ BAKAIKOA, IDAZLEA:

"Gelditzen dira gatazkaren hondarrak, eta hondar horiekin fidela naiz"

Euskararekin, kulturarekin eta herrigintzarekin engaiatuta bizi da Ruben Sánchez, serio bezain umoretsu. Iragan irailean Hondarrak argitaratu du Txalaparta argitaletxearekin, bere lehendabiziko eleberria. Garazi Arrula editoreak eta Amaia Apaulaza zuzentzaileak lagundu diote bereziki prozesuan, eta pozik dago emaitzarekin. Nobelaren hari muturrei egin diegu tira kuttuna duen Hala Bedi tabernan, kuttuna duen Arabar Errioxako ardo batekin.

2020-01-24 | ARGIA

Saramagoren 'Lisboako setioaren historia' euskaraz berrargitaratu dute

Lehenbiziko aldiz euskaraz argitaratu zenetik 20 urte baino gehiago igaro direnean, José Saramagoren *Lisboako setioaren historia* nobela berrargitaratu du Elkar argitaletxeak.

2020-01-16 | Erran .eus

Euskal Nobela Beltzaren Astea 20tik 26ra ospatuko dute Baztanen

Aste osoan hainbat ekitaldi antolatu dituzte eta igandean eginen diren bi errezitaldirekin borobilduko dute.

2020-01-12 | Gorka Azkarate | Jon Torner Zabala

JOAN MARI IRIGOIEN, IDAZLEA

"Topikoek beren eragintxoa dute talde bakoitzaren inkontziente kolektiboan"

Altzan jaioa 1948an. Hogeita lau urtez idazle profesional moduan aritu zen Irigoien, Elkar argitaletxearen bitartez. 2013an, osasun arazoak zirela-eta –esklerosia du– erretiroa hartu zuen. Jarduna gutxitu arren, baina, idazten jarraitzen du. Horren froga dugu bere hamabosgarren eleberria: *Derbia* umorezko kontakizuna, futbolaren munduan girotua. Reala eta Athletic, Athletic eta Reala. Hainbeste erokeria egin ditzakegu talde kuttunaren izenean!

2020-01-10 | Mikel Asurmendi

"ETXEAK ETA HILOBIAK" | BERNARDO ATXAGA

Agur Obaba, agur Ugarte!

ARGIAko edukiak kopiatu, moldatu, zabaldu eta argitaratzeko libre zara, beti ere, gure egiletza direla aitortzen baduzu eta baldintza beretan egiten baduzu.

OLATUKOOP

Ekonomia sozial eraldatzailearen sareko kide da ARGIA. Informazio burujabetza helburu, egunerokoan gauzak egiteko beste modu batean sinesten dugu.

LAGUNTZAILEAK:

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO

ARRASATEKO UDALA

Emetzagaiña | ADUR software productions | ARGIA | iametza